

۱ مایس
۱۳۴۱

تورک تاریخ انجمنی

مجموعہ

اون پشچی سنه
۹ و مرو (۸۶)

بر آتک مزار طاشی کتابه سی

حيوانات اهليه نك انسانلره نه قدر يقين و محب اولدقلرى معلومدر. اوده بر كدى يا خود بر كوپك چوق كره عائله دن معدود كيدير . بو كيفيت لك زياده آتلمده تبارز ايدر . ازمنه قديمه دن برى جنس فرسك انسانلر تزدنده قازانمش اولدينى موقعك اهميتى وارسته بياندر . آت ، كوپك ، كدى ، قوش و سائر حيواناتى بسله ينلردن بحياهانكيسى جاني كى سوديكي حيوانك اولوسنى سوقاغه ويا سوپرونتيلكه آتار؟ على الاكثرى بونلرى قيرلزده ويا باغچه لرده بر طرفه دفن ايدرلر. طيرانه مقتدر اولمايان مريض ليلكلره باقلمق اوزره بزده وقفلر ياپانلر اولمشدر . حتى هر كسك منفورى اولان فاره لرى بيله صيانت ايدنلر بولونمشدر . شيخ مركز مصلح الدين افندى « ناكاه قوكشمز اولان فاره لر بزدن انجنه لر ديو اونده كدى بسله مزايدي ، عباره سى ترجمه شقايقده مسطوردر . بونك عكسى اولارق بر كدى مراقيليسى طانيركه كنديسنه يار وفاكار اولمش اولان يوزلرجه كدينك جسدلرني ياغچه سنده كى كل آغاچلرينك آلتنده طوپراغه كوممشدر . حتى بعضاً اورالره برر كوچك سروي آغاچى دخى غرس ايتمشدر . باشقه مملكتلرده ده بويله در . فضله اولارق كديله و كوپكلره مخصوص واسع و منتظم قبرستانلر تاسيس اولونمشدر . بو حال ازمنه عتيقه ده ده واقع ايدى . استانبول آثار عتيقه موزه سنده روماليلر دورندن قاله (پارتونوپه) اسمنده بر كوپكك قبارتمه رسملى و كتابه لى اولارق سنك مزارى واردر . اكابر دن برى وفات ايدنجه جنازه آلاينده اونك آتلى ده ، عادتاً اودا واحباسى كى ، تابوتى تعقيب ايدردي . بونى بزموزه نك مشهور نوحه كران لحدينك قبارتمه لر نده ده كوريرز . اشته طبقى بونك كى سلطان مراد رابعك يينوب حربه كيتيدي اوج آتلك ترسنه اكر لنوب تابوتى او كنده كوتور يلد يكنى نعيما سويله يور (ج ۳ ، ص ۴۲۹) . نفعى ، ديواننده « در تعريف اسبان شهنسوار زمان حضرت سلطان مراد خان بافرمان عاليشان ، سرلوحه لى مدحيه ده مراد رابعك بادصبا ، طيار ، اورن ، صاچلى طورى ، مرجان ، جلالى . ياغزى ، قيو آغاسى طوريسى ، ارسلان طوريسى ، قايش اوغلى طوريسى ، آغا آلاجه سى ، شام آلاجه سى ، طاغلر

دلیسی ناملرنده مشهور و قیمتدار آتلی اولدیغنی ذکر ایتدیکی کی آغا آلاجه سی حقنده
 آیریجه برمدحیه ده یازیور . تورکار قدیمدن بری بینجی اولدقلرندن برآت مزاری
 کتابه سنک ظهور ایتمه سنه شاشیلماز . مذکور کتابه نك موجودیتنی بوندن برخیلی
 سنه اول انجمننم اعضاسندن نجیب عاصم بك بزه خبر ویرمشدی . مذکور کتابه
 اخیراً موزه لره نقل اولونارق چینیلی کوشکده موقع تشهره وضع اولونمشد.

کتابه نك متنی شویله در :

سس لی قیر نامی اتی اکلش در
 بو مقام ایچره او کوملمش در
 سنه ۱۰۲۸

ظل حق حضرت عثمان خانک
 امر یزدانیله موت ایرشجک

بالادە كى رسمدە كوريلەجكى وجهلە برمرمرلوحە شىكندە اولان بو مزار طاشنىك ارتقاعى ۹۶ و عرضى ۶۲ سانتىمترودر . محل ظهورى اسكدارده سليميه محله سندنە حرم اسكلەسى جادە سندنە و سليميه تكيەسى قوبندە اولوب اورادە بر خانەك باغچە ديوارينە دايالى ايدى . استخبار اولونديغە كورە اولجە خانەك باغچەسى ايچندە ايكن بالاخرە طيشارى چيقاريلشدر . كتابە « عثمان خان » اسمى و ۱۰۲۸ سەنىسەسنى حاوى اولقلە ، ۱۰۲۷ دن ۱۰۳۱ سەنىسەسە قدر حكومت ايدن عثمان ثانى يە تا ئىدر (۱) . آتاك اسمى (سىسلى قىر) در . كىم بىلير نە قىمتلى و نە كوزل بر حيوان ايمش كە ايلريده كورە جكمز وجهلە سلطان عثمان آنى سرايك باغچە سەنە دفن ايتدېرمشدر . كتابە اوعصر ك خط نلثە مشاهدېر . قطعەك وزنى دوشوكدر . ايكنجى مصراعدە كى (نامى) كلەسى بلكە (نام) اولق لازم كلېردى . اصل مزارك موقى معلوم دكلدر . فقط اون ايكنجى عصر ك نصف اخيرندە بونى كورەن اولمشدر : حديقە الجوامع متنك مؤلفى حافظ حسين ايوانسرائى كندى زمانى ايچون پك مدقق بر ذات ايدى . اشته مومى اليه ، منذر جاتنك قسم اعظمى استانبولده كاڭن چشمەلر ك كتابە لىرى تشكيل ايتك و بعض ذواتك دە ترجمە حاللرندن باحث اولق اوزرە [الحافظ الحسين =] ۱۱۷۹ تاريخندە جمع و تحريرىنە باشلادىنى ، غير مطبوع ، بر مجموعه دە « اسكدارده قواق سرايندە در » سرلوحە سىلە بورادە موضوع بحث اولان كتابە يى خطاسز درج ايدىيور . يالكنز تاريخ رقلرىنك اوستندە كى (سە) كلەسى يازىلى دكلدر .

قواق سراينك يىرى قطفى صورتدە تعين ايدەمدك . آنجق بونك اسكدارده حرم اسكلە سندن قواق اسكلە سەنە قدر اولان ساحلك آرقاسندە واليوم سليميه قشەسى ، سليميه جامى ، محلهسى وجوارىنى مشتمل اولان ساحەدە بولونمش اولماسى ظن اولونور . قواق سرايى نامىلە بر محلك دها سليمان اول زمانندە موجود اولدىنى معمار سنانك تذكرة لابنيە سندنە كوريلكەدەر . مراد رابع طرفندن اسكدار باغچە سندنە روان كوشكى نامىلە بر قصر ك انشا اولونديغى اوليا چلبى سويلەيور (ج ۱ ، ص ۲۲۶) . قواق سرايى جامى احمد اولك انشا كرده سيدر و اوقافى استانبولده كى جامع كبرى اوقافنە ملحقدر . بوجامع محمود ثانى زمانندە تعمير ايدلشدر . قواق سرايى (شرف آباد) نامى دە طاشيردى كاحمد ثالث طرفندن انشا اولوندينى مرويدر . بلكە بو انشاآت ، قديم

(۱) يە عثمان ثانى يە عائد اولق اوزرە لىسفرينە دائر ۱۰۳۱ تاريخلى توركيە بر كتابە چىنبلى كوشكدە محفوظدر ، مراجعت ، تاريخ عثمانى انجمنى مجموعه سى ، سە ۱۳۲۶ ، ص ۲۲۳ .

سرایک توسیع و تجدیدن عبارتند . فی الاصل اسکدار اسکله سندن قواق سراینه قدر متعدد سلطان سرایلری و شکوفه باغچه لری واردی . آلیزه کچن بر تملیکنامه صورتنده الیوم آیازمه دنیلن جامعک موقعنده بولونمش اولان آیازمه سراینک اوکنده و ساحله قدر امتداد ایدن ساحه ده کائن اولوب نو شهرلی داماد ابراهیم باشانک مالی بولونان مزین قصرلر و باغچه لری مشتمل یالینک ۱۱۴۱ تاریخنده احمد ثالثه هبه ایدیلدیکی مندرجدر . تذکرة الابنیه ده کوریلدیکی اوزره بونلردن معمار سنان بناسی اولان مشهور محمد پاشا سرای ۱۲۴۲ دن صوکرده موجود اولوب قواق سراینک دیگر اقسامی منهدم اولمشدر (۱) . اوروپالیر طرفدن ترسیم ایدیلن استانبولک بعض قدیم منظره لرنده اسکدار سراینک موقعی تقریبی اولارق کوریلکده در . اشته بومقاله ده موضوع بحث اولان آت مزاری اساساً بو سرایک باغچه سنده کائن اولدینی قویاً ملحوظدر .

بالاده کی کتابه امرالله افندینک ۱۳۱۸ ده نشر ایتدیکی محیط المعارفک (آت مزاری) مبحثنده بعض یا کلشلی حاوی اولارق مندرجدر . بو مبحثده طاشک بولوندینی محل اسکدارده احسانیه ده چیچکچی قهوه سنک قارشیسنده اولوق اوزره کوستریلشدر . بورایه بعضاً صانجیلی حیوانلری کتیروب کردیردیگری ده مرویدر .

اسکدارده قراجه احمد مزارلغنده آلتی عدد مرمرستون اوزرینه مستند قبه لی بر تربه واردرکه (آت مزاری) دیمکله معروفدر . نفیس بر بنادر . کتابه سی یوقدر . آلتنده کی برقاچ انسان مزاری مؤخر زمانلره عائددر . بوینا حقنده معلوماته دسترس اولامادق . بلکه بزی تنویر ایدنلر بولونور .

فہیل ارہم

(۱) حقیقة الجوامع ، مطبوع ، ج ۲ ، ص ۲۲۴ ، ۲۲۶ وعلی ساطع افندی علاوه سی اولارق ، ص ۲۴۱ . - استانبول وجوارنده وقتیلہ بولونان علی العموم سرایلرک اطرافلیجه تدقیق و برلرینک تثبیتی کرک تاریخ ، کرکسه استانبول طوبوغرافیسی ایچون پک مهم اولقله ارباب اختصاصک بوبابده صرف همت ایتملری تمی اولونور .